

Vergaderjaar 2006–2007

28 447

Regeling met betrekking tot tegemoetkomingen in de kosten van kinderopvang en waarborging van de kwaliteit van kinderopvang (Wet kinderopvang)

Nr. 139

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 oktober 2006

In het kader van de Wet kinderopvang is het toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang een verantwoordelijkheid van de gemeenten. De Inspectie Werk en Inkomen (IWI) beoordeelt in hoeverre het toezicht van de gemeenten goed functioneert. Bijgaand bied ik u het rapport «De eerste stappen» aan¹ dat door IWI is uitgebracht over de implementatie van het gemeentelijke toezicht in het jaar 2005, het eerste jaar van invoering van de Wet kinderopvang.

ALGEMENE INDRUK

Positief is IWI over het opzetten en de uitvoering van het gemeentelijke register, de aanwijzing en bekendmaking van de GGD-toezichthouders en de afspraken die door de gemeenten gemaakt zijn met de GGD over de uitvoering van het toezicht. Ook de taken die behoren bij de regelgeving van vóór de inwerkingtreding van de Wet kinderopvang zijn door gemeenten tijdig beëindigd.

IWI constateert dat gemeenten moeite hebben gehad om een omslag te maken van de zorg en de uitvoering van eigen gemeentelijke regelingen naar de uitvoering en de zorg voor het eerstelijns-toezicht in een landelijk wettelijk kader. Gemeenten hadden in 2005 nog moeite met hun taak om als «opdrachtgever» van de GGD verantwoordelijk te zijn voor de (tijdige) uitvoering van het wettelijke aantal te verrichten inspecties en de GGD daar zonodig op aan te spreken. Ook het formuleren van het gemeentelijke handhavingsbeleid kwam in het invoeringsjaar nog lang niet overal van de grond.

IWI is van oordeel dat concrete invulling van het toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang door gemeenten in het invoeringsjaar 2005 matig heeft plaatsgevonden. Pas in het tweede halfjaar van 2005 is zichtbaar geworden dat gemeenten de verantwoordelijkheid voor het eerstelijns-toezicht meer handen en voeten gaven. Eind 2005 waren nog niet alle

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

gemeenten voldoende toegerust op de uitvoering van de taken die behoren bij de verantwoordelijkheid voor het eerstelijns toezicht. Wel ziet IWI een duidelijke tendens dat gemeenten zich ultimo 2005 veel meer bewust zijn van hun taken dan aan het begin van 2005.

VOORNAAMSTE KNELPUNTEN

Hieronder ga ik nader in op de voornaamste door IWI geconstateerde knelpunten.

1. Uitvoering van voldoende inspecties

Onder de Wet kinderopvang zijn de gemeenten verplicht iedere kinderopvangorganisatie tenminste één keer per jaar te laten inspecteren door de GGD. 2005 was echter een overgangsjaar waarin de GGD zich de nieuwe werkwijze eigen moest maken en waarin ook de kindercentra en gast-ouderbureaus uitstel hadden om hun pedagogische beleidsplannen en risico-inventarisaties te maken. Om die reden was het de gemeenten toegestaan in 2005 niet alle voorgeschreven inspecties uit te voeren.¹ In de praktijk zijn het afgelopen jaar vrijwel alleen de inspecties bij de nieuwe kinderopvangorganisaties uitgevoerd en bij kinderopvangorganisaties waarvan de kwaliteit als kritisch werd aangemerkt. Op basis van de voorlopige gegevens van IWI over de eerste helft van 2005 heb ik op 22 maart jl. de VNG en GGD Nederland hierop aangesproken. Zij hebben mij toen aangegeven dat de gemeenten in 2006 aan de norm zullen voldoen. Ik ga daar ook vanuit en houd via IWI de vinger aan de pols.

2. (Besteding van) het budget voor toezicht en handhaving

Het voor 2005 beschikbaar gesteld budget voor toezicht en handhaving is onderbested omdat zoals hierboven beschreven in 2005 lang niet alle kinderopvangorganisaties zijn geïnspecteerd. Daartegenover staat dat VNG en GGD Nederland mij eerder dit jaar een gezamenlijke brief hebben gestuurd waarin zij signaleren dat het budget voor toezicht en handhaving mogelijk onvoldoende zou zijn. Zij hebben SZW gevraagd een onderzoek te laten uitvoeren naar het wel of niet voldoende zijn van het budget dat is toegekend aan de gemeenten. Ook willen zij inzicht in de verdeling over toezicht- en handhavingstaken (tussen gemeenten en GGD'en). Vooralsnog ga ik er van uit dat het door het Rijk beschikbaar gestelde budget van € 7 miljoen voldoende is. Tegelijk laat ik onderzoeken welk budget zowel landelijk als op gemeentelijk niveau nodig is voor de uitvoering van het toezicht door de GGD en voor de handhaving door de gemeente. Dit onderzoek is in augustus jl. van start gegaan. Het resultaat daarvan verwacht ik eind december 2006 en zal ik gebruiken om samen met de VNG en GGD Nederland het budget voor toezicht en handhaving te evalueren.

3. Handhaving door de gemeente

Iets meer dan de helft van de gemeenten heeft in 2005 het toezicht- en handhavingbeleid Wet kinderopvang (deels) ontwikkeld en ruim zestig procent heeft een instrument ter ondersteuning van het handhavingproces gekozen. IWI ziet risico's bij twaalf procent van de gemeenten die zegt pas in de tweede helft van 2006 toe te komen aan het formuleren van haar toezicht- en handhavingbeleid. IWI constateert bovendien dat in 2005 slechts een vijfde van de gemeenten beleid heeft ontwikkeld hoe om te gaan met ten onrechte niet geregistreerde kinderopvang en de handhavingssacties die de gemeente daar zonnodig op inzet. Ik deel de zorg van IWI. Hoewel de gemeente vrij is bij de *inrichting* van haar handhavingbeleid, dient de gemeente wel te beschikken over een

¹ Wet kinderopvang artikel 62.

handhavingsbeleid. Het gaat dan om het analyseren en het benoemen van toezichtrisiko's, het opstellen van het beleid op het gebied van de behandeling van GGD-inspectierapporten, maar ook om de zorg voor het opsporen van situaties van niet-gemelde kinderopvang. Gemeenten kunnen daarbij gebruikmaken van handreikingen van de VNG. Om het toezicht en de handhaving te versterken heb ik subsidie gegeven aan een tweetal projecten van VNG en GGD Nederland; ik heb u daar eerder al over bericht¹. Deze projecten lopen dit jaar en volgend jaar. Over de voortgang daarvan houd ik contact met VNG en GGD Nederland.

4. Voorlichting over het toezichtbeleid

IWI constateert dat voorlichting over het gemeentelijke toezichtbeleid aan kinderopvangorganisaties en aan de gemeenteraad in 2005 geen gemeengoed was. Daar is inmiddels verbetering in gekomen. In 2006 heeft GGD Nederland met subsidie van SZW een brochure ontwikkeld gericht aan alle houders van kindercentra en gastouderbureaus met als titel «Kwaliteit, toezicht en handhaving in de kinderopvang». Vanuit de VNG is de voorlichting aan de gemeente verbeterd.

CONCLUSIE

Door de gemeenten en GGD'en is in 2005 veel werk verzet om hun verantwoordelijkheden onder de nieuwe Wet kinderopvang vorm te geven. Samenvattend constateer ik dat gemeenten in 2005 echter nog niet voldoende uitvoering gaven aan hun taken ten aanzien van het toezicht op de kinderopvang en de handhaving. Gelet op de rapportage van IWI mag er niet zonder meer van uit worden gegaan dat dit in 2006 wel het geval is.

Ik heb IWI gevraagd door middel van een gericht onderzoek binnen drie maanden aan te geven of de gemeenten die in 2005 nog niet op stoom waren in het najaar van 2006 beter presteren. Zodra beschikbaar zal ik uw Kamer die informatie doen toekomen.

In de vorm van door SZW gesubsidieerde projecten werken VNG en GGD Nederland er in 2006 en 2007 hard aan gemeenten en GGD'en waar nodig te ondersteunen en knelpunten weg te werken. In het overleg met VNG en GGD Nederland en via IWI houd ik daarbij de vinger aan de pols.

Gemeenten stellen jaarlijks een verslag vast van alle werkzaamheden op het gebied van toezicht en handhaving die zij met de GGD in het voorafgaande kalenderjaar hebben verricht. IWI analyseert alle gemeentelijke verslagen en rapporteert mij daarover. Dat geschiedt eind 2006 voor het eerst over het kalenderjaar 2005. Daar waar in het onderzoek «De eerste stappen» de *vormgeving* en implementatie van het eerstelijnstoezicht centraal hebben gestaan, krijg ik met dit rapport dus een eerste analyse van de prestaties van gemeenten op het terrein van de *uitvoering* van het eerstelijnstoezicht.

Dit jaar doet IWI nog onderzoek naar de aansturing van de GGD door de gemeente. Over de resultaten daarvan word ik door IWI begin 2007 in kennis gesteld, waarna ik het rapport aan de Kamer zal doorsturen.

Kortom, de uitvoering van het eerstelijnstoezicht heeft mijn volle aandacht. Van de voortgang zal ik uw Kamer op de hoogte blijven houden.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. J. de Geus

¹ Kamerstukken II, 2005–2006, 28 447, nr. 115.